

**Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd
(Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol a Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd i
Deithwyr) (Cymru) (Diwygio) 2020**

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol a Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd i Deithwyr) (Cymru) (Diwygio) 2020.

Vaughan Gething,
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

9 Gorffennaf 2020

1. Disgrifiad

Yn ddarostyngedig i eithriadau penodedig, mae Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) 2020 (“Y Rheoliadau Teithio”) yn ei gwneud yn ofynnol i bob teithiwr sy’n cyrraedd Cymru o’r tu allan i’r Ardal Deithio Gyffredin (h.y. yr ardal ffiniau agored sy’n cynnwys y Deyrnas Unedig, Ynysoedd y Sianel, Ynys Manaw a Gweriniaeth Iwerddon); neu pan fu’r teithiwr y tu allan i’r Ardal Deithio Gyffredin yn ystod y 14 o ddiwrnodau blaenorol, i ddarparu ei fanylion cyswllt a gwybodaeth am ei daith – a hunanynysu am gyfnod o 14 diwrnod.

Mae’r Rheoliadau hyn yn diwygio’r Rheoliadau Teithio er mwyn cyflwyno eithriad i’r gofyniad i ynysu ar gyfer teithwyr sy’n cyrraedd o wledydd penodol. Mae’r rheoliadau hefyd yn diwygio ac yn ymestyn y categorïau o bersonau sydd wedi’u heithrio o’r gofyniad i roi gwybodaeth i deithwyr a/neu i ynysu ar ôl cyrraedd Cymru.

Cyflwynodd Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd i Bobl sy’n Teithio i Gymru etc.) 2020 (“Y Rheoliadau Gwybodaeth i Deithwyr”) ofynion i weithredwyr gwasanaethau teithwyr awyr a môr rhyngwladol i roi gwybodaeth i’w teithwyr am coronafeirws a gofynion perthnasol (fel y ddyletswydd i hunanynysu ar ôl teithio i Gymru o’r tu allan i’r Ardal Deithio Gyffredin, yn ogystal â rhoi gwybodaeth iddynt am ganllawiau iechyd y cyhoedd.

Mae’r rheoliadau hyn yn diwygio cynnwys y datganiad a nodwyd yn yr Atodlen i’r Rheoliadau Gwybodaeth i Deithwyr, y mae’n rhaid ei roi i deithwyr yn ystod eu taith i Gymru, ac yn dileu unrhyw ofyniad i roi’r datganiad hwnnw ar lafar.

Mae’r rheoliadau hyn yn diwygio’r Rheoliadau Teithio a’r Rheoliadau Gwybodaeth i Deithwyr i newid y cyfnod adolygu o uchafswm o 21 diwrnod i uchafswm o 28 diwrnod ac i nodi bod angen cynnal yr adolygiad nesaf erbyn 27 Gorffennaf 2020.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i’r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a’r Cyfansoddiad

Yn unol ag adran 11A(4) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, fel y’i mewnosodwyd gan baragraff 3 o Atodlen 10 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, hysbyswyd y Llywydd y bydd y Rheoliadau yn dod i rym o fewn cyfnod o lai na 21 o ddiwrnodau ar ôl y dyddiad gosod, ar 10 Gorffennaf.

Ar 6 Gorffennaf 2020, gwnaed Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol a Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd) (Lloegr) (Diwygio) 2020, gyda rhai darpariaethau’n dod i rym ar 7 Gorffennaf a rhai ar 10 Gorffennaf. Mae rheoliadau diwygiedig hefyd yn cael eu cyflwyno yn ystod cyfnod tebyg gan ddiwygio’r gofynion cyfwerth ar gyfer yr Alban a Gogledd Iwerddon fel rhan o ddull gweithredu ar draws y DU i atal lledaeniad haint neu halogiad Covid-19 drwy unrhyw heintiau a ddygir i Gymru gan deithwyr.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Nid yw'r diwygiadau yn y Rheoliadau hyn yn newid y ffaith bod hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop yn gysylltiedig â'r Rheoliadau Teithio; mae'r Llywodraeth yn credu eu bod yn gyfiawn at ddiben atal lledaeniad haint a/neu y caniateir ymyriad ar y sail eu bod yn ceisio nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur.

Bydd erthyglau 5 (yr hawl i ryddid a diogelwch), 8 (yr hawl i fywyd preifat a theuluol) ac A1P1 (yr hawl i fwynhau meddiannaeth yn heddychlon) o bosib yn gysylltiedig â'r Rheoliadau Teithio. Mae erthygl 14 (amddiffyn rhag gwahaniaethu) hefyd yn gysylltiedig ag ymyrryd â'r hawliau eraill a nodwyd.

Mae'r rhain oll yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os oes angen mewn cymdeithas ddemocrataidd er lles diogelwch y cyhoedd neu i ddiogelu iechyd. Mae'n rhaid i'r holl gyfyngiadau a gofynion fod yn gyfiawn ar y sail eu bod yn ceisio nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn angenrheidiol ac yn gymesur.

Ystyriwyd bod pob un o'r Erthyglau hyn yn gysylltiedig â'r Rheoliadau fel y'u gwnaed yn wreiddiol. Nid yw'r newidiadau yn sgil diwygio'r Rheoliadau yn newid y sefyllfa honno.

Mae'r newidiadau a wnaed yn sgil y Rheoliadau diwygiedig hyn yn ymateb cymesur sy'n cydbwysu'r angen i sicrhau ymateb priodol i fygythiad coronafeirws â hawliau unigolion a busnesau. Mae'r diwygiadau yn ehangu'r eithriadau i'r gofynion i ynysu ac yn dileu'r gofyniad cyffredinol i ynysu gan osod gofyniad llai cyfyngol ar bersonau sy'n dod i Gymru. Y bobl hynny sy'n manteisio o'r diwygiadau hyn yw'r rhai sydd (i) mewn categori sydd wedi'i eithrio neu (ii) yn cyrraedd o wlad sydd wedi'i heithrio. Mae'r diwygiadau hyn yn parhau i fod yn ymyriad cyfiawn a chymesur ag Erthygl 8.

Ni chredwyd bod y Rheoliadau Gwybodaeth i Deithwyr fel y'u gwnaed yn wreiddiol, yn ymyrryd ag unrhyw un o hawliau'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. Nid yw'r newidiadau o ganlyniad i ddiwygio'r Rheoliadau hyn yn newid y sefyllfa hon.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Deddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 ("Deddf 1984"), a rheoliadau a wnaed oddi tani, yn darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer diogelu iechyd yng Nghymru a Lloegr.

Mae Rhan 2A o Ddeddf 1984, fel y'i mewnosodwyd gan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008, yn darparu sail gyfreithiol i ddiogelu'r cyhoedd rhag bygythiadau sy'n deillio o glefydau heintus neu halogi gan gemegau neu ymbelydredd, ac mae'n cynnwys pwerau i osod cyfyngiadau neu ofynion ar bobl, ac mewn perthynas â gwrthrychau a mangreoedd, i'w defnyddio o dan amgylchiadau prin lle ni ellir sicrhau cydweithrediad gwirfoddol. Yn gyffredinol,

mae Deddf 1984 fel y'i diwygiwyd yn gosod fframwaith ar gyfer diogelu iechyd sy'n ei gwneud yn ofynnol i gryn dipyn o'r darpariaethau manwl gael eu gwneud drwy reoliadau.

Gwneir y Rheoliadau drwy ddibynnu ar y pwerau yn adrannau 25B a 45P(2) o Ddeddf 1984.

Mae adran 45B o Ddeddf 1984 yn darparu pŵer i'r Gweinidog priodol (a ddiffinnir yn adran 45T fel Ysgrifennydd Gwladol Lloegr, neu Weinidogion Cymru yng Nghymru) wneud rheoliadau i atal perygl i iechyd y cyhoedd o ganlyniad i gerbydau (neu'r personau neu'r gwrthrychau a gludir yn y cerbydau hynny) yn cyrraedd unrhyw fan neu i atal lledaenu haint neu halogiad gan gerbydau sy'n gadael unrhyw fan. Mae hefyd yn darparu pŵer i reoliadau roi effaith i gytundebau rhyngwladol neu drefniadau rhyngwladol, er enghraifft argymhellion Sefydliad Iechyd y Byd.

Mae adran 45P(2) o Ddeddf 1984 yn darparu bod y pŵer i wneud rheoliadau o dan Ran 2A o Ddeddf 1984 yn cynnwys y pŵer i wneud darpariaethau gwahanol ar gyfer achosion gwahanol, neu bobl wahanol neu ardaloedd gwahanol, gan gynnwys y pŵer i wneud darpariaeth wahanol ar sail diben yr achos.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Gwnaed y Rheoliadau Teithio ar 5 Mehefin 2020 a daethant i rym ar 8 Mehefin 2020 mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan fynychder a lledaeniad syndrom anadlol aciwt difrifol coronafeirws 2 (SARS-CoV-2) sy'n achosi'r clefyd o'r enw COVID-19 neu "coronafeirws". Gwnaed y Rheoliadau Gwybodaeth i Deithwyr ar 15 Mehefin 2020 ac, ar wahân i ddarpariaethau a wnaeth fân ddiwygiadau i'r Rheoliadau Teithio a ddaeth i rym o ganlyniad, daethant i rym ar 17 Mehefin 2020.

Mae gan Weinidogion Cymru ddyletswydd i adolygu'r angen am y gofynion a osodwyd gan y Rheoliadau Teithio a'r Rheoliadau Gwybodaeth i Deithwyr o leiaf bob 21 o ddiwrnodau, gyda'r adolygiad cyntaf yn cael ei gynnal erbyn 29 Mehefin 2020.

Mae'r Rheoliadau Teithio wedi cael eu hadolygu'n barhaus ac, i sicrhau bod y gofynion yn gymesur, mae'r rheoliadau hyn yn diwygio'r gofyniad i hunanynysu fel ei fod ond yn berthnasol i unigolion sy'n cyrraedd Cymru o wlad nad yw wedi'i heithrio. Gwledydd sydd wedi'u heithrio yw'r gwledydd y credir ar hyn o bryd bod lefel dderbyniol o risg yn perthyn iddynt, o safbwynt iechyd y cyhoedd, i deithwyr ddod i'r DU, ac maent wedi'u rhestru yn y Rheoliadau. Mae'r rheoliadau yn gosod Atodlen 3 newydd yn y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol, sy'n darparu rhestr o "wledydd a thiriogaethau eithriedig" (lle bydd person sy'n teithio i Gymru wedi'i eithrio o'r gofyniad i hunanynysu yn rheoliadau 7 a 8). Bydd y rhestr yn Atodlen 3 yn cael ei hadolygu'n barhaus i asesu'r risgiau iechyd y cyhoedd yn sgil personau sy'n teithio i Loegr o'r tu allan i'r Ardal Deithio Gyffredin.

Mae'r rheoliadau hyn hefyd yn gwneud nifer o newidiadau i'r atodlenni presennol i'r Rheoliadau Teithio. Mae'n diwygio Atodlen 1 i wneud newidiadau penodol i'r wybodaeth y mae'n rhaid ei darparu i deithwyr. Maent hefyd yn diwygio rheoliad 3 a Rhannau 1 a 2 o Atodlen 2, i wneud newidiadau penodol i'r categorïau o bobl sydd wedi'u heithrio o'r gofyniad yn rheoliadau 4 a 5 y Rheoliadau Teithio i ddarparu gwybodaeth teithwyr a/neu o'r gofyniad yn rheoliadau 7 ac 8 y rheoliadau hynny i hunanynysu.

Ni fydd unrhyw un o'r diwygiadau i'r Rheoliadau Teithio yn effeithio ar y gofynion o dan y rheoliadau ar bersonau sy'n cyrraedd yr ardal deithio gyffredin cyn y daw'r diwygiadau i rym.

Mae'r Rheoliadau Gwybodaeth i Deithwyr wedi'u diwygio yn Rhan 3 o'r rheoliadau hyn er mwyn gwneud mân newidiadau i gynnwys y datganiad a wneir i deithwyr yn ystod eu taith i Gymru, fel bod y datganiad yn gyson ar draws y DU. Mae'r gofyniad i weithredwyr roi'r datganiad ar lafar hefyd wedi'i ddileu; yn lle hyn bydd rhaid i'r gweithredwyr roi'r datganiad, drwy unrhyw gyfrwng, gan roi gwell hyblygrwydd.

Mae'r Rheoliadau'n diwygio'r Rheoliadau Teithio a'r Rheoliadau Gwybodaeth i Deithwyr i ddarparu y bydd y cyfnod adolygu statudol (ar gyfer rheoliad 19 a [9] yn y drefn hon) yn 28 diwrnod yn hytrach na 21 diwrnod, gyda'r adolygiadau nesaf yn cael eu cynnal dim hwyrach na 27 Gorffennaf 2020. Defnyddir yr un dull yn Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon a bydd newid y Rheoliadau ar gyfer Cymru yn sicrhau bod y pwynt adolygu yn gyson yn y pedair gwlad yn y DU ar gyfer y Rheoliadau hyn.

Yn olaf, gwneir mân ddiwygiadau technegol i'r ddau set o Rheoliadau i gywiro gwallau drafftio blaenorol.

Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y gofynion a osodir gan y Rheoliadau yn gymesur i'r hyn y maent yn ceisio ei gyflawni, sef ymateb i fgythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

5. Ymgynghori

Oherwydd y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n deillio o'r coronafeirws ar angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni chynhaliwyd unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol

Ni chynhaliwyd unrhyw asesiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd yr angen i'w rhoi ar waith ar frys i ymdrin â bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.